

Lapsi- ja
perhepalveluiden
muutosohjelma

HALLITUKSEN
KÄRKIHANKE

LAPSEN HYVINVOINNIN JA OPPIMISEN ASIALLA

LAPE 2019 askelmerkit Lapsi keskiöön – tuki arkeen

Maria Kaisa Aula, Hankejohtaja, STM
LAPE konferenssi: Askelmerkit jatkoon! 26.11.2018
@AulaMK

#lapemuutos

Miksi LAPE? Hajanaisilla palveluilla emme pysty estämään eriarvoistumista!

Muutostyö kansallisesti ja alueilla

1. Lapsen oikeuksia ja tietoperustaisuutta vahvistava toimintakulttuuri
2. Lapsi- ja perhelähtöiset palvelut
-> Palvelu kokonaisuudet

HYVÄÄ ARKEA YHDESSÄ LÄHELLÄ 2015–2025

Sopivaa tukea oikeaan aikaan

Hyvinvoiva lapsi oppii ja kasvaa

Lapsiystävällinen kunta ja maakunta

LASTEN JA NUORTEN
HYVINVOINNIN,
TERVEYDEN JA
OPPIMISEN
YHDENVERTAISUUS

Lasten ja vanhempien paremmat vuorovaikutussuhteet

Yksinäisyyden ja kiusaamisen väheneminen

Kouluun kiinnittyminen

Jokainen lapsi tarvitsee lähelleen turvallisia ja välittäviä aikuisia

KUSTANNUSTEN HILLINNÄN TAVOITTEET

kun lastensuojelun ja lastenpsykiatrian tarve sekä vaikeat huoltajuusriidat vähenevät

- Tavoite pysäyttää korjaavien palveluiden menojen kasvu 2019 tilinpäätöksessä (kokeilukunnissa/alueilla)

LAPE on mahdollistanut ”systemisen muutoksen”

- Lasten, nuorten ja perheiden
Hyvää arkea
Yhdessä
- Palvelukokonaisuuksia - lapsi keskiössä
- Vuorovaikutuskykyä –lapsi ja
perhelähtöisyyteen
  - Luottamus
  - Osallistaminen
  - Kohtaaminen
- Jatkuvuus aiempaan kehittämiseen!

YHTEISTÄ JA YHDISTÄVÄÄ: JUURRUTTAMINEN 2019

- Hankekauden tulosten arviointia, yhteenvetoa, oppimista ja juurruttamista ja viestintää
  - STM:ssä ja OKM:ssä juurruttaminen kansallisesti LAPE johto (2.6 htv) jatkaa vuoden 2019 loppuun
  - Jatkotoimet ovat THL:n tulossopimuksessa; OPH:ssa 1 htv
  - LAPE ohjausryhmän jatko 2019 työn alla
  - LAPE ulkoinen arviointi valmistuu helmikuussa 2019
- STM/Sote osana yhteistyötä muiden kärkihankkeiden juurruttamisen kanssa (palveluintegraation muutosohjelma)
- Mittava substanssilainsäädännön uudistus edessä jos SOTE-MAKU - lait etenevät!
- Vaikuttaminen seuraavan hallituksen ohjelmaan
  - Lapsistrategia ja sen osana LAPE – kehittämistyön jatkaminen

TUKI JUURUTTAMISEEN ALUEILLA: JOHDON VALMENNUS

- Kunnat, kuntayhtymät ja tulevat maakunnat tarvitsevat tukea:
  - Lasten, nuorten ja perheiden palvelukokonaisuuden muodostamiseen osana maakuntien järjestämisvastuuta (LAPE tulokset käytäntöön!)
  - Toimintakulttuurin muutoksen edistämiseen ja yhdyspintaosaamisen vahvistamiseen
  - Sivistyskunnan roolin vahvistamiseen kuntien ja maakuntien yhteistyössä
  - Painopisteen siirtämiseen kohti varhaista tukea ja hoitoa
  - Monijärjestäjä- ja monituottajamalliin siirtymiseen
- Mitä tukea 2019?
  - LAPE muutosagentit jatkavat 19 alueella – vertaisoppiminen ja yhteistyö
  - Sivistystoimen kunta-agentit viiteen kaupunkiin (ml. Ruotsinkieliset)
  - Lapsille hyvä sote! eli LAPE –teesit maku-sote valmisteluun järjestäjän vastuun selkiyttämiseen ja elämänkaarisen johtamisen tueksi
  - LAPE- Akatemia tuo jokaisen maakunnan alueelle soten ja sivistystoimen, kunta ja tulevan maakunnan johdon sekä järjestöjen ja seurakuntajohdon valmennus- ja koulutusohjelman

LAPE- Akatemioiden tarkoitus ja tavoite

- LAPE Akatemit valmentavat ja sitouttavat sote- sivistystoimi-
kunta- maakunta johtoa sekä järjestöjen ja seurakuntien
toimijoita
- Jokaisen maakunnan alueella vuoden 2019 aikana
- Muutosagentit ja kunta-agentit päävastuussa yhdessä LAPE
kansallisen johdon kanssa, OPH ja THL
- LAPE akatemia on oppimisprosessi jonka tavoite
  - Mitä tarkoittaa lasten nuorten ja perheiden
hyvinvoinnin johtaminen verkostoissa, yhdessä?
Systeminen johtaminen ja yhteinen tahtotila!
  - Yhdyspinta- osaaminen ja oman maakunnan
toimet: LAPE yhteistyöryhmä, kuntien ja
maakuntien hyvinvointisuunnitelmat ja strategiat,
sopimukset kuntien ja maakunnan kanssa
  - Oman alueen LAPE työn juurrutus – miten
eteenpäin?

LAPSI KESKIÖÖN - SIVISTYSTOIMI JA SOTE YHDESSÄ

- Yksi lapsi – yhteinen tilannekuva – työryhmä (31.1.2019)
  - Sähköinen alusta moniammatilliseen yhteistyöhön
  - Monialainen palvelutarpeen arviointi – kehitystyö
- ITLA säätiö – tukee näyttöön perustuvien vanhemmuuden tuen menetelmien koulutusta toimeenpanoa (Ihmeelliset vuodet, Lapset puheeksi, MDFT)
  - yhteistyössä Mielenterveysseuran kanssa
  - Kasvun tuki –portaali jatkaa uusien menetelmien arviointia
  - Yhteiset menetelmät helpottavat työtä yli ammattirajojen
  - Tulossa uutena: Yhteisöllisen oppimisen ja toimintakulttuurin uudistumisen tutkimus

- Painopiste matalan kynnyksen tukeen perheille ja tuen saannin sujuvuus
  - *Perhetyön porrasteisuus* – selvitystyö (THL) yhteistyö sosiaalitoimen, neuvolan ja varhaiskasvatuksen/koulun kesken
- Utta tietoa (THL)
  - pienten lasten ja heidän vanhempiansa hyvinvointitutkimuksen (LTH) raportointi keväällä 2019
  - Lasten väkivaltakokemukset (KT- kysely)
- Ammattilaisten osaamisen uudistaminen
  - Yhteistyötä ja vaikuttamista toisen asteen koulutus, AMK:t, yliopistot että tutkinnot saadaan tukemaan lapsi- ja perhelähtöisyyttä

Toimintakulttuurin muutos LAPEssa: - kohti lapsiystävällistä maakuntaa ja kuntaa 2019

- lapsivaikutusten arvioinnin tuki (THL)
- lapsibudjetointi; TEAS- tutkimushanke
- maakuntaohjeistuksen levitys (Unicef)
- lasten ja nuorten osallistuminen ja vaikuttaminen yhteistyö
Nuorten maakunta- hankkeen kanssa 5 maakunnassa
(AVI-rahoitus)

Perhekeskus verkostoi lapsiperheiden palvelut lähipalveluna saavutettavaksi

- Vakiinnuttamisen tuki (THL) 2019
- Sähköinen perhekeskus – (SoteDigi)
- Perheet keskiöön – järjestöjen STEA hanke
  - mahdollinen seurakuntien työ

Hyvinvoiva lapsi oppii ja kasvaa: varhaiskasvatus, koulu ja oppilaitos lapsen ja nuoren hyvinvoinnin tukena

jatkuvuus nivoutuu osaksi
tasa-arvoisen peruskoulun tulevaisuussitoumusta,
varhaiskasvatuslain toimeenpanoa sekä
lukion ja ammatillisen koulutuksen uudistuksia;

TASA-ARVOINEN PERUSKOULU- Teesit (OKM) - 2018

- Maailman paras peruskoulu vaatii toteutuakseen kaikkien toimijoiden samansuuntaisia ja pitkäjänteisiä toimia sekä yhteistä toimintakulttuuria. .
- Laadukas oppiminen ja oppilaiden hyvinvointi ovat toistensa edellytyksiä.
- Koulu ei selviydy tehtävästään ilman ympäröivän yhteisön tukea.
- Hyvinvoiva lapsi oppii ja kasvaa

LAPE: Lapsi ja perhe keskiöön

- Luo yhdessä tekemisen toimintakulttuuria ja vahvistaa lapsen ja vanhempien osallisuutta ja kohtaamista
- Perhekeskustoimintamalli, oppilashuollon palvelut ja erityispalvelut = kaikissa on so+te+sivi
- Tuovat sote-palvelut sujuvammin ja helposti lapsen kasvuympäristöön vakaan ja kouluun (esim perhetyö)
- Auttaa opettajia työssään ja tukee heidän jaksamistaan kun sopiva tuki perheelle tulee oikeaan aikaan
- Lasten eriarvoistumisen ehkäisy vaatii koulun pedagogisten toimien lisäksi perheiden tukemista ajoissa

Erityispalvelut verkostoituvat paremmin ja tulevat lähemmäksi arkea ja peruspalveluita. OT-keskukset kokoavat vaativimmat palvelut

- Lastensuojelun tiimityön koulutus jatkuu 2019
- Lastensuojelun tiekartta kunnasta maakuntaan – tuki
  - Valvontaa koskevat lakiuudistukset
  - sosiaalihuollon keskittämisasiasetus ja OT- keskukset
    - OT –keskusten ja VIP verkostojen yhteistyö
- Lastensuojelun sekä lasten- ja nuorisopsykiatrian yhteistyö
- Sijoitettujen lasten palvelukokemuksen koonti (KT kysely) sekä toimintatutkimus vastuusosiaalityöntekijän tueksi
  - Jälkihuollon kehittämistyö (STM)

Yhdessä kohti hyvää kasvu- ja oppimisympäristöä!

LAPE= PYSYVÄÄ MUUTOSTA

Sivistyksen ja soten kuntien ja maakuntien yksityisen julkisen, järjestöjen ja seurakuntien KUMPPANUUDELLA

